

ทฤษฎีอิมิตีวิสม์ในระยะแรกเริ่ม

พรรณนะแบบอิมิตีวิสม์ที่แท้จริงปรากฏเป็นครั้งแรกในหนังสือ The Meaning of Meaning เขียนโดย ซี เค อ็อกเคน และ ไอ เอ ริชาร์ดส์ (C.K. Ogden and I.A. Richards) ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1923 หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาและปัญหาเรื่องความหมายโดยเฉพาะ มิได้มีเนื้อหาเกี่ยวกับจรรยาศาสตร์เชิงวิเคราะห์แต่อย่างใด แต่มีเนื้อความที่พาดพิงมาถึงความหมายของศัพท์ทางจรรยาศาสตร์ ในบท The Theory of Definition ผู้เขียนกล่าวถึงหน้าที่ของภาษาเอาไว้ว่า ผู้ใช้ภาษาใช้ศัพท์ต่าง ๆ เพื่อจุดประสงค์สองประการด้วยกัน ประการแรกใช้เป็นสัญลักษณ์แทนบางสิ่งบางอย่าง ประการที่สองใช้แสดงและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก ผู้เขียนทั้งสองตั้งข้อสังเกตไว้ว่า ในบางกรณี เช่น ในกรณีของการให้ภาพพจน์ เป็นการยากที่จะตัดสินใจให้แน่นอนลงไปว่าผู้พูดต้องการให้ศัพท์ที่ตนใช้ทำหน้าที่ยืนยันข้อเท็จจริงบางอย่าง หรือให้ทำหน้าที่แสดงและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก แต่ประเด็นสำคัญก็คือ เราสามารถแยกความแตกต่างได้ระหว่างข้อความที่มีการแสดงและกระตุ้นความรู้สึกเป็นหน้าที่หลัก โดยมีการยืนยันข้อเท็จจริงเป็นหน้าที่รอง และข้อความที่มีหน้าที่หลักในการยืนยันข้อเท็จจริง โดยมีการแสดงและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกเป็นหน้าที่รอง ในกรณีของข้อความชนิดแรกไม่ว่าถ้อยคำที่ใช้จะสามารถแสดงข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้องและละเอียดมากเพียงใดก็ตาม แต่การยืนยันข้อเท็จจริงเหล่านี้ก็เป็นแค่เพียงเครื่องมือที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์ในการแสดงและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกเท่านั้น ในกรณีของข้อความชนิดที่สองไม่ว่าถ้อยคำที่ใช้จะมีผลในการแสดงและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกมากน้อยเพียงใดก็ตาม แต่ผลลัพธ์นั้นก็เพียงเป็นเพียงผลพลอยได้ของการใช้ภาษาเพื่อยืนยันข้อเท็จจริงเท่านั้น จากนั้นผู้เขียนให้ข้อสังเกตว่า ข้อความในศาสตร์สาขาต่าง ๆ เป็นข้อความชนิดที่สอง กล่าวคือ ข้อความในศาสตร์สาขาต่าง ๆ มีหน้าที่หลักในการเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้บรรยายข้อเท็จจริง¹ ประเด็น

¹C.K. Ogden and I.A. Richards, The Meaning of Meaning (พิมพ์ครั้งที่สี่; London: Routledge & Kegan Paul, 1972), หน้า 123-124.

นี้ นำผู้เขียนไปสู่อีกประเด็นหนึ่ง เกี่ยวกับขอบเขตของการนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ใน ประเด็นปัญหาที่โดยปกติแล้ว เป็นเรื่องที่นักปรัชญาเท่านั้นที่สนใจ ผู้เขียนกล่าวว่า การนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ เช่นนั้นมักจะเกิดจากความสับสน ไม่รู้จักแยกความแตกต่างระหว่าง ข้อความสองชนิดดังกล่าวซึ่งมีหน้าที่ต่างกัน ทำให้เข้าใจผิดไปว่า คำบางคำทำหน้าที่เป็น สัญลักษณ์ ใช้บรรยายข้อเท็จจริง ทั้ง ๆ ที่โดยแท้จริงแล้วมีหน้าที่หลักในการแสดงและกระตุ้น ความรู้สึก ผู้เขียนยกตัวอย่างคำ "ดี" ที่ใช้ในทางที่ค่าทางจริยะขึ้นมาว่า มีนักปรัชญาบางคน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จี.อี. มัวร์ อธิบายว่า "ดี" ที่ใช้ที่ค่าทางจริยะ เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้แทน มโนภาพซึ่งมีลักษณะเฉพาะของมันเอง เป็นเชิงเดี่ยว วิเคราะห์และแยกแยะส่วนประกอบไม่ได้ ผู้เขียนคัดค้านทัศนะของมัวร์ว่า คำ "ดี" ที่ใช้เฉพาะในการที่ค่าทางจริยะนั้น มิได้เป็น สัญลักษณ์แทนสิ่งใดเลย แต่ใช้ในการแสดงและกระตุ้นความรู้สึกแต่เพียงอย่างเดียว "เรา เสนอแนะว่า การใช้ ดี เฉพาะในทางจริยะนี้เป็นการใช้แบบอิมโอฟลวน ๆ"² เราใช้คำ "ดี" เพียงเพื่อเป็นเครื่องหมายเชิงอิมโอฟลวนที่แสดงทัศนคติของเราที่มีต่อสิ่ง ๆ หนึ่ง และ อาจจะใช้เพื่อกระตุ้นให้ผู้อื่นมีทัศนคติเช่นเดียวกันกับของเรา หรือกระตุ้นให้ผู้อื่นกระทำการ อย่างใดอย่างหนึ่งลงไป ความหมายของ "ดี" ที่มัวร์นิยามว่านิยามไม่ได้ นั้น แท้ก็คืออารมณ์ ความรู้สึกที่ติดอยู่กับคำ³

ผู้เขียนสรุปว่า ก่อนที่จะนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้กับปัญหาทางปรัชญานั้น จะต้องเข้าใจเสียก่อนว่า คำจำนวนมากที่ปรากฏในการโต้แย้งในทางปรัชญานั้น เป็นคำที่ มิได้เป็นสัญลักษณ์แทนสิ่งใด มีหน้าที่แสดงและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกแต่เพียงอย่างเดียว

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 124. "This peculiar ethical use of 'good' is, we suggest, a purely emotive use."

³ เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน. ผู้แต่งเรียกอารมณ์ความรู้สึกที่ติดอยู่กับคำว่า "emotional aura of the word" ภายหลังสติเวินสันได้ใช้วลีนี้ไปบรรยายลักษณะ ความหมายเชิงอิมโอฟลวนของศัพท์ทางจริยะไว้ในบทความชิ้นแรกของเขา.

ผู้เขียนมีโครงสร้างไว้ว่า เราจะใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์กับปัญหาทางจริยศาสตร์ไม่ได้ แต่ก็นะไว้เป็นนัยเช่นนั้น

น่าสังเกตว่า อ็อกเคนและริชาร์ดส์ไม่ได้ยืนยันว่า มีความหมายชนิดหนึ่งที่เรียกว่า ความหมายเชิงอิมเพ็ฟ แต่กระนั้นถาวรที่ผู้เขียนแยกหน้าที่ของภาษาเป็นสองชนิด และชี้ให้เห็นว่า หน้าที่หลักที่แท้จริงของ "ดี" เป็นอย่างไรนั้น มีอิทธิพลอย่างมากต่อนักจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์กลุ่มอิมเพ็ฟวิสม์รุ่นหลัง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คอทรธนะของสตีเวนสัน เพราะเป็นครั้งแรกที่มีผู้กล่าวออกมาอย่างชัดเจนว่า "ดี" เป็นเครื่องหมายเชิงอิมเพ็ฟ หรือมีที่ใช่เชิงอิมเพ็ฟ ไข่แสดงและกระตุ้นทรรศนคติแต่เพียงอย่างเดียว อีกประการหนึ่งเห็นได้ว่า หนังสือที่แสดงทรรศนะแบบอิมเพ็ฟวิสม์เป็นเล่มแรก เป็นหนังสือที่เกี่ยวกับภาษา มีใช่เกี่ยวกับจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์ สาเหตุที่ทำให้ผู้เขียนเอยพวกพิงมาถึงคำ "ดี" ที่ใช้ในจริยศาสตร์เชิงดีคำ ก็เพราะไม่เห็นด้วยกับการวิเคราะห์ความหมายของ "ดี" ของ จี อี มัวร์ ดังนั้น ทฤษฎีอิมเพ็ฟวิสม์ที่ปรากฏเป็นครั้งแรกเป็นผลมาจากการวิเคราะห์การใช้ภาษา ประกอบกับปฏิบัติที่มีต่อทฤษฎีจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์ของมัวร์

ทฤษฎีอิมเพ็ฟวิสม์ที่มีที่มาจากการวิเคราะห์ศัพท์และข้อความทางจริยะโดยตรง ปรากฏเป็นครั้งแรกในบทความ "A Suggestion about Value" คัมเบิลยู เอช เอฟ บาร์นส์ (W.H.F. Barnes) เป็นผู้เขียน ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1933 นับเป็นเวลา 10 ปี ภายหลังจากหนังสือ The Meaning of Meaning บาร์นส์กล่าวว่า ข้อความที่เป็นการตัดสินค่านั้น แต่ดั้งเดิมแล้วมิได้เป็นการยืนยันหรือปฏิเสธสิ่งหนึ่งสิ่งใด แต่จัดอยู่ในประเภทคำดูทานที่ไข่แสดงความเห็นชอบ⁴ บาร์นส์แยกความแตกต่างระหว่างทรรศนะของเขากับทฤษฎีสถาवनิยมแบบที่เชื่อว่า "ดี" ไข่บรรยายความเห็นชอบของผู้พูด โดยชี้ให้เห็นว่า ทฤษฎีสถาवनิยมดังกล่าว เชื่อว่า "ดี" ไข่ในการยืนยันข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเห็นชอบของผู้พูด กล่าวคือ

⁴W.H.F. Barnes, "A Suggestion about Value," Readings in Ethical Theory, จัดพิมพ์โดย W. Sellars and J. Hospers (พิมพ์ครั้งที่สอง; New York: Appleton-Century-Crofts, 1970), หน้า 241.

ใช้บรรยายว่า มีความรู้สึกอย่างหนึ่งเกิดขึ้นในจิตใจของผู้พูด แต่ตามทฤษฎีของเขา "ดี" ใช้สำหรับแสดงความเห็นชอบที่เกิดขึ้นในจิตใจของผู้พูด⁵ บารันส์แยกความแตกต่างระหว่างทฤษฎีของเขากับทฤษฎีอภิวานิยมของมัวร์ โดยชี้ให้เห็นว่า คำ "ดี" นั้น เมื่อกลายมาเป็นคำที่มีความหมายแล้ว ก็จะมี ความหมายเชิงบรรยายที่เกี่ยวกับคุณสมบัติที่รู้จักได้ควยประสาทสัมผัส ไม่ได้บรรยายคุณสมบัติที่รู้จักไม่ได้ควยประสาทสัมผัสอย่างที่มีมัวร์เข้าใจแต่อย่างใด⁶ ในประเด็นนี้ บารันส์อ้างถึงวิวัฒนาการของความหมายของ "ดี" มาเป็นข้อสนับสนุนไว้ว่า "ดี" ซึ่งเดิมใช้แสดงความเห็นชอบนั้น กลายมาเป็นคำที่มีความหมายได้เมื่อคนในสังคมเดียวกันมีความลงรอยกันในเรื่องความเห็นชอบที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เมื่อเป็นเช่นนั้น "ดี" ก็จะมี ความหมายที่อ้างถึงคุณสมบัติของสิ่งต่าง ๆ ที่คนในสังคมนั้นเห็นชอบด้วย ซึ่งก็ต้องเป็นคุณสมบัติที่รู้จักได้ควยประสาทสัมผัส มิใช่คุณสมบัติที่ทดสอบทดสอบไม่ได้ควยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ อันเป็น สิ่งลึกลับ ไม่อยู่ในขอบเขตของประสบการณ์⁷ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ทฤษฎีของบารันส์ที่มาจากความพยายามที่จะแสวงหาทฤษฎีจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์ที่ถูกมองว่าทฤษฎีทั้งสองที่มีมาก่อน สังกัดใจจากการที่เขาพยายามคัดค้านทฤษฎีทั้งสอง

จากทฤษฎีที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยะของบารันส์นี้ นำ สังกัดใจว่า บารันส์ยืนยันแล้วว่า "ดี" ใช้เพื่อแสดงทัศนคติ มิได้กล่าวถึงว่า ใช้เพื่อสร้าง อิทธิพลต่อทัศนคติควยแต่อย่างใด และเขาเป็นนักปรัชญาคนแรก⁸ ที่ชี้ให้เห็นว่า การ แสดงความรู้สึกและการบรรยายความรู้สึกมีความแตกต่างกัน ถึงแม้จะไม่ชี้ให้เห็นว่าแตกต่าง กันอย่างไรก็ตาม อนึ่ง ข้อควรสังเกตุที่สำคัญมากข้อหนึ่งก็คือ บารันส์ไม่ได้ยืนยันว่า "ดี" มีความหมายเชิงอิมพีฟิ ยืนยันแล้วว่า "ดี" มีความหมายเชิงบรรยาย เขาถือว่า ลักษณะที่ เป็นการแสดงความเห็นชอบของ "ดี" นั้นเป็นลักษณะดั้งเดิม ความหมายของ "ดี" เกิดขึ้น เมื่อคนในสังคมเดียวกันมีความลงรอยกันในเรื่องความเห็นชอบที่มีต่อสิ่ง ๆ หนึ่ง เนื่องจาก

5 เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

6 เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

7 เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

บารันสันมิได้ขยายความเพิ่มเติมให้ละเอียด จากแค่ที่กล่าวมานี้จึงชวนให้ตีความไปได้ว่า บารันสันมิได้ถือว่าการแสดงความเห็นชอบเป็น "ความหมาย" ของ "ดี" แต่เป็นลักษณะดั้งเดิม ก่อนที่จะมีความหมาย⁸ กระนั้นก็ดี น่าสังเกตว่าการวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยะ อย่างคร่าว ๆ ของบารันสันซึ่งเอ่ยถึงการใช้ "ดี" ทั้งเพื่อแสดงทรรศนคติ และเพื่อบรรยาย คุณสมบัติของสิ่งที่ได้รับการยกย่องนี้ โดยเค้าโครงหยาบ ๆ แล้วคล้ายคลึงกับรูปแบบของการ วิเคราะห์ทั้งแบบที่หนึ่งและแบบที่สองของสตีเวนสัน⁹

นอกจากนั้นแล้ว บารันสันยังได้กล่าวถึงวิธีการที่ใช้ในการโต้แย้งทางจริยะไว้ด้วย โดยกล่าวว่า การโต้แย้งกันในเรื่องคุณค่านี้ มีรากฐานอยู่บนความขัดแย้งกันในเรื่องความเห็นชอบ เมื่อคนหนึ่งกล่าวว่า ก ดี และอีกคนหนึ่งแย้งว่า ก ไม่ดี คนทั้งสองจะมีความเห็นชอบที่ขัดแย้งกัน และในการโต้แย้งกันเพื่อขจัดความขัดแย้งนี้ คนทั้งสองจะไม่พยายาม พิสูจน์ความจริงของการที่ค่าของตนตามแบบที่เราเข้าใจกันเกี่ยวกับการพิสูจน์ความจริง การโต้แย้งจะดำเนินไปในลักษณะที่ว่า ฝ่ายแรกจะพยายามยับยั้งเอารายละเอียดที่เกี่ยวกับ ก ขึ้นมา ซึ่งเป็นคุณสมบัติของ ก ที่คนเห็นชอบด้วย โดยคาดหมายว่า เมื่ออีกฝ่ายหนึ่งรับรู้รายละเอียดเหล่านี้แล้วจะเปลี่ยนใจหันมาเห็นชอบด้วยกับ ก และยอมรับว่า ก ดี อีกฝ่ายหนึ่งก็จะยกเอาคุณสมบัติของ ก ที่ตนไม่เห็นชอบด้วยขึ้นมา โดยคาดหมายว่า เมื่อคุณสมบัติของตนรับรู้ข้อเท็จจริงเหล่านี้แล้วจะเปลี่ยนมาไม่เห็นชอบด้วยกับ ก วิธีการเช่นนี้เป็น การพยายาม เปลี่ยนทรรศนคติของแต่ละฝ่าย ไม่ได้เป็นการพิสูจน์ว่า ประโยคที่ตนพูดจริงหรือไม่ ในลักษณะที่เราเข้าใจกัน บารันสันสรุปว่า "ดังนั้น ความพยายามที่จะชักชวนให้ผู้อื่นยอมรับว่า การ ตัดสินค่าของตนจริงนั้น ที่แท้จริงแล้วเป็นการพยายามที่จะทำให้ผู้อื่นเห็นชอบด้วยกับสิ่งที่ตัวเราเองเห็นชอบ"¹⁰

⁸ดู J.O. Urmson, เรื่องเดิม, หน้า 16-17.

⁹ดู เรื่องเดียวกัน, หน้า 17.

¹⁰W.H.F. Barnes, เรื่องเดิม, หน้า 241. "All attempts to persuade others of the truth of value judgements are thus really attempts to make others approve the things we approve."

เห็นได้ชัดว่า ทรรกณะของบารันส์เกี่ยวกับวิธีการที่ใช้ในการโต้แย้งทางจริยธรรมมีเค้า-
โครงหลาย ๆ ตรงกับทรรกณะของแอร์และสตีเวนสันในเรื่องเดียวกัน จึงอาจสรุปรวม ๆ
ได้ว่า ถึงแม้บารันส์จะแถลงทรรกณะของตนไว้อย่างข้อมากและไม่ชัดเจนเท่าไร แต่โดย
คร่าว ๆ แล้วเป็นข้อเสนอแนะที่กินความรวมถึงทรรกณะที่เป็นหลักของทฤษฎีอิมพิริวิสมไว้เกือบ
ทั้งหมด กระนั้นก็ดี ทรรกณะของเขาเป็นเพียงข้อเสนอแนะเท่านั้น เพราะสิ้นเกินไป ไม่
ละเอียดและชัดเจนพอที่จะเป็นทฤษฎีอย่างสมบูรณ์ จึงอยู่ในขั้นก่อร่างสร้างตัวขึ้นเป็นทฤษฎี
ยังไม่ถึงขั้นเป็นทฤษฎีที่สมบูรณ์ พิจารณาในแง่ของพัฒนาการทางความคิดแล้ว ทรรกณะของ
บารันส์มีส่วนพัฒนาความคิดแบบอิมพิริวิสมในแง่ที่ใหญ่ข้อเสนอแนะสำคัญ ๆ ที่เป็นหลักของทฤษฎีนี้
เอาไว้ เป็นข้อเสนอแนะที่นักจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์กลุ่มนี้รุ่นหลัง ๆ นำไปพัฒนาเป็นทฤษฎี
ที่สมบูรณ์

หลังจากนั้น นักปรัชญาคนต่อมาที่แถลงทรรกณะแบบอิมพิริวิสมเอาไว้ได้แก่ เอ เอส
คันแคน โจนส์ (A.S. Duncan Jones) ทรรกณะของเขาเป็นทฤษฎีอิมพิริวิสมอย่างชัดเจน
แต่บทความของคันแคน โจนส์ มีคำศัพท์ ชื่อ คี บรอด (C.D. Broad) นักปรัชญาอีกคนหนึ่ง
ได้นำทรรกณะของคันแคน โจนส์ ในบทความนั้นมาอธิบายไว้ในบทความของตน ชื่อ "Is
"Goodness' a Name of a Simple Non-natural Quality?" ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี
ค.ศ. 1934 จากคำบอกเล่าของบรอด ประเด็นที่เป็นปัญหาหลักของคันแคน โจนส์ ก็คือ
"ดี" เป็นชื่อของคุณสมบัติอย่างที่มีไว้เชื่อ จริงหรือไม่ เขาให้ข้อสังเกตว่า ข้อความ "สิ่งนี้ดี"
มีรูปแบบโครงสร้างทางไวยากรณ์เหมือนกับประโยคที่บรรยายข้อเท็จจริงอย่างเช่น "สิ่งนี้
มีรูปร่างเป็นสี่เหลี่ยม" ทำให้เข้าใจได้ว่า "สิ่งนี้ดี" ใบบรรยายข้อเท็จจริง หรือใช้เป็นชื่อ
ของคุณสมบัติอย่างหนึ่งเช่นเดียวกัน แต่ที่แท้จริงแล้ว "ดี" มิได้บอกคุณสมบัตินั้น ๆ ทั้งสิ้นของ
สิ่งที่เรายกย่องว่าดี แต่เป็นการแสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูดหรือกระตุนให้ผู้อื่นเกิดอารมณ์
ความรู้สึกบางอย่าง หรือเป็นการออกคำสั่งให้ทำหรือไม่ทำอย่างใดอย่างหนึ่ง¹¹ คันแคน

¹¹David Cheney (ed.), Broad's Critical Essays in Moral
Philosophy (London: George Allen & Unwin, 1971), หน้า 107-108.

โจนส์ ชี้ให้เห็นต่อไปว่า ทรรศนะนี้สามารถอธิบายข้อเท็จจริงที่ว่า ทำไมเราจึงไม่สามารถให้คำนิยามศัพท์ทางจริยะด้วยศัพท์อื่นที่ไม่ใช่ศัพท์ทางจริยะ กล่าวคือ ศัพท์อื่นที่ไม่ใช่ศัพท์ทางจริยะไม่ทำให้เกิดผลลัพธ์ในการแสดงหรือกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก หรือในการออกคำสั่ง เช่นเดียวกับศัพท์ทางจริยะ คำนิยามและคำที่ถูกนิยามจึงมีความหมายไม่ตรงกัน และทำให้ นักจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์บางคนคิดว่า ศัพท์ทางจริยะบอกคุณสมบัตพิเศษทางจริยะที่แตกต่างจากคุณสมบัตินอกจริยะได้ ด้วยประสาทสัมผัส จึงนิยามไม่ได้ด้วยศัพท์ที่ไม่ใช่ศัพท์ทางจริยะ อีกประการหนึ่ง ทฤษฎีนี้อธิบายเหตุผลได้ว่า ทำไมการนิยามศัพท์ทางจริยะด้วยศัพท์ทางจริยะด้วยกันจึงใช้ได้ กล่าวคือ เป็นเพราะศัพท์ทางจริยะทั้งที่เป็นคำนิยามและที่เป็นคำที่ถูกนิยามต่างก็ให้ผลลัพธ์เป็นการแสดงและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก หรือเป็นการออกคำสั่งใดเหมือนกัน จึงมีความหมายที่อาจใช้แทนกันได้¹²

จะเห็นได้ว่า ทรรศนะของคันแคน โจนส์ เป็นผลจากปฏิกิริยาที่มีต่อทฤษฎีของมัวร์ และจากความพยายามที่จะอธิบายสาเหตุของปัญหาที่เกิดจากการให้คำนิยามศัพท์ทางจริยะมากกว่าที่จะเกิดจากความพยายามที่จะวิเคราะห์ศัพท์และปัญหาในวิชาจริยศาสตร์เชิงศีลค่า โดยเฉพาะ กระนั้นก็คือ ทรรศนะของคันแคน โจนส์ มีส่วนช่วยพัฒนาความคิดแบบอิมิตีวิสม์ประการแรกในแง่ที่ชี้ให้เห็นว่า ข้อความทางจริยะมีลักษณะส่วนหนึ่งเป็นการออกคำสั่ง และประการที่สองในแง่ที่แสดงให้เห็นว่า ทรรศนะแบบอิมิตีวิสม์ช่วยอธิบายปัญหาเรื่องวิธีการให้คำนิยามศัพท์ทางจริยะได้น่าเชื่อกว่าทรรศนะของมัวร์อย่างไร

นักปรัชญาคนต่อมาที่มีทรรศนะเป็นแบบอิมิตีวิสม์ก็คือ เบอทรันด์ รัสเซล¹³ (Bertrand Russell) ในบทที่ 9 ของหนังสือ Religion and Science ซึ่งตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1935 รัสเซลยืนยันเช่นเดียวกับคันแคน โจนส์ ว่า เรื่องของคำในตัวเอง เป็นเรื่องของการแสดงอารมณ์ความรู้สึก ถึงแม้ประโยคทางจริยะจะอยู่ในรูปประโยค

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 108-109.

¹³ รัสเซลเปลี่ยนทรรศนะทางจริยศาสตร์ไปหลายครั้งหลายหนด้วยกัน ทรรศนะแบบอิมิตีวิสม์เป็นทรรศนะที่รัสเซลยึดถืออยู่ชั่วระยะหนึ่ง ภายหลังเขาก็เปลี่ยนไปยึดถือทรรศนะอื่น.

บอกเล่า แต่ก็ไม่ได้ยืนยันข้อเท็จจริงใด ๆ ทั้งสิ้น¹⁴ ประเด็นสำคัญของทฤษฎีของรัสเซลล์ก็คือประเด็นที่ว่า จริยศาสตร์เชิงศีลค่าไม่ได้เป็นความรู้แขนงหนึ่ง แต่เป็นสิ่งที่อยู่นอกขอบเขตของระบบความรู้ รัสเซลล์ชี้แจงเหตุผลไว้ว่า ในเมื่อข้อความทางจริยะไม่ได้ยืนยันข้อเท็จจริงแต่อย่างใด ในทางตรรกวิทยาแล้วจึงเป็นไปได้ที่จะหาหลักฐานมาสนับสนุนหรือคัดค้านการตัดสินทางจริยะ และเป็นไปไม่ได้ที่การตัดสินค่าทางจริยะจะมีความจริงหรือความเท็จ ในเมื่อไม่มีวิธีใดที่จะมาใช้ตัดสินความขัดแย้งกันในการตัดสินค่า ว่าการตัดสินค่าของใครจริงหรือถูกต้อง ความไม่ลงรอยกันในเรื่องคุณค่าจึงเป็นเรื่องของรสนิยมที่ต่างกัน ไม่ใช่เป็นความไม่ลงรอยกันในเรื่องความจริงแบบปรนัย เราขอมไม่สามารถนำความรู้จากศาสตร์ต่าง ๆ มาเป็นหลักฐานหรือเป็นเกณฑ์ในการตัดสินปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินค่าได้ เพราะการตัดสินค่าทางจริยะจริงหรือเท็จไม่ได้¹⁵ รัสเซลล์สรุปว่า จริยศาสตร์เชิงศีลค่าไม่จัดเป็นความรู้สาขาหนึ่ง ไม่มีสิ่งที่เรียกว่า "ความรู้ทางจริยะ" เพราะความรู้จะต้องตัดสินได้ว่าจริงหรือเท็จ "ความรู้ชนิดใดก็ตามที่อยู่ในขอบเขตความสามารถของมนุษย์ที่จะหามาได้ จะต้องได้มาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และสิ่งใดที่วิทยาศาสตร์ไม่สามารถค้นพบได้ สิ่งนั้นมนุษย์ก็ไม่สามารถจะรู้ได้"¹⁶

เห็นได้ว่า ข้อสรุปของรัสเซลล์เป็นผลมาจากความเชื่อที่ว่า ความรู้ทั้งหมดจะต้องเป็นความรู้ที่ได้มาโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นความเชื่อที่นักปรัชญาจากอุดมคติวิสัยมีส่วนร่วม ข้อความที่จริงหรือเท็จไม่ได้ ขอมอยู่นอกขอบเขตของการพิสูจน์ด้วยวิธีการทางตรรกวิทยา ซึ่งเป็นเครื่องมือของศาสตร์สาขาต่าง ๆ ดังนั้นอยู่นอกขอบเขตของความรู้ควย อนึ่ง การที่รัสเซลล์กล่าวว่า ไม่มีวิธีการใด ๆ มาขจัดความขัดแย้งในการตัดสินค่าทางจริยะนั้น ดูจากปริบท

¹⁴ Bertrand Russell, Religion and Science (London: Oxford University Press, 1960), หน้า 235.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 236-238, 243.

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 243. "Whatever knowledge is attainable, must be attained by scientific methods; and what science cannot discover, mankind cannot know."

แล้ว รัสเซลคงจะหมายถึงว่า วิธีการทางตรรกวิทยาไม่สามารถใช้พิสูจน์ว่าการตีค่าทาง
จริยะครั้งหนึ่งจริงหรือเท็จได้ รัสเซลคงจะไม่ได้หมายความว่า การโต้แย้งทางจริยะเป็น
ความไม่ลงรอยกันที่ไม่สามารถยุติลงได้ด้วยวิธีการใด ๆ ทั้งสิ้น¹⁷ ทรรศนะของรัสเซลจึง
มิได้ขัดแย้งกับทรรศนะของสตีเวนสันในเรื่องเดียวกัน

ทรรศนะของรัสเซลมีความสำคัญตรงที่เป็นทรรศนะแบบอิมพิริวิสมทรรศนะแรกที่เน้น
อย่างชัดเจนว่า การตีค่าทางจริยะไม่มีความจริงแท้ และจริยศาสตร์เชิงตีค่าไม่เป็น
ความรู้แขนงหนึ่ง ความจริงแล้วบารันส์แะความคิดเช่นเดียวกันนี้ไว้ในตอนที่เขากล่าวว่า
การโต้แย้งทางจริยะไม่ใช่การพิสูจน์ความจริงแท้ของข้อความทางจริยะ สุม มิลล์ และ
วิตเกินสไตน์ ก็มีทรรศนะที่มีแนวโน้มไปในทำนองนี้ แต่รัสเซลเป็นนักปรัชญากลุ่มคนแรกที่เน้น
ทรรศนะเช่นนี้ไว้อย่างชัดเจน อนึ่ง น่าสังเกตว่า เช่นเดียวกับนักปรัชญากลุ่มอิมพิริวิสมคน
ก่อน ๆ รัสเซลมิได้สนใจที่จะวิเคราะห์ศัพท์และปัญหาตลอดจนลักษณะของจริยศาสตร์เชิงตีค่า
โดยเฉพาะ รัสเซลกล่าวถึงจริยศาสตร์เชิงตีค่าในบริบทที่เป็นทฤษฎีความรู้ ทรรศนะแบบ
อิมพิริวิสมของเขาเป็นผลมาจากการพิจารณาฐานะของจริยศาสตร์เชิงตีค่าว่าเกี่ยวข้องกับ
ศาสตร์ทาง ๆ อย่างไร เป็นความรู้แขนงหนึ่งของศาสตร์หนึ่งศาสตร์ใดหรือไม่

ต่อมาทฤษฎีอิมพิริวิสมได้รับความสนใจอย่างมาก เมื่อนักปรัชญากลุ่มลอบยิคอลโพสิทีวิสม
ชี้ให้เห็นว่า ตามทฤษฎีความหมายของตน ประโยคทางจริยะมิได้มีความหมายแต่อย่างใด เป็น
เพียงการแสดงและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก ทั้งนี้เป็นเพราะทฤษฎีสอยิคอลโพสิทีวิสมกำลังได้
รับความสนใจและได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมาก เมื่อนักปรัชญากลุ่มนี้นำการวิเคราะห์ความ
หมายของตนไปวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยะ ผลสรุปที่ ได้ซึ่ง เป็นทฤษฎีอิมพิริวิสม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁷ถึงแม้รัสเซลจะคิดว่า ความแตกต่างกันในเรื่องการตีค่าเป็นความแตกต่างใน
เรื่องรสนิม แต่ก็ได้ชี้ชัดว่า ความขัดแย้งกันในเรื่องรสนิมก็อาจยุติลงได้แม้จะไม่ใช่วัย
วิธีการอ้างเหตุผลก็ตาม กล่าวคือ อาจยุติลงได้เมื่อฝ่ายหนึ่งสามารถชักจูงใจหรือโน้มน้าว
ความรู้สึกของอีกฝ่ายหนึ่งให้มาตรงกับของตนได้ ดังนั้นจึงไม่น่าจะเป็นไปได้ที่รัสเซลจะคิด
ว่าไม่มีวิธีการใด ๆ ทั้งสิ้นมายุติความขัดแย้งกันในเรื่องการตีค่าได้.

จึงพลอยได้รับความสนใจอย่างมากตามไปด้วย นักปรัชญากลุ่มนี้แสดงทรรศนะเช่นนี้ไว้อย่างชัดเจนได้แก่ รูดอล์ฟ คาร์แนป (Rudolf Carnap) และ เอ เจ แอว์ (A.J. Ayer)

ทรรศนะของคาร์แนปปรากฏในหนังสือ Philosophy and Logical Syntax ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1935 ปีเดียวกับหนังสือ Religion and Science ของวิลเฮลล์หนึ่งปีก่อนที่หนังสือ Language, Truth and Logic ของแอว์จะได้รับการตีพิมพ์ ดังได้กล่าวมาแล้วในหน้าว่า ตามทฤษฎีความหมายของนักปรัชญากลุ่มลอคคัลโพสิทีวิสต์ ประโยคที่มีความหมายจะต้องเป็นข้อความแบบประสมการณ หรือไม่ก็ต้องเป็นข้อความแบบวิเคราะห์ ประโยคทางจริยะไม่มีความหมายเพราะไม่ได้เป็นข้อความอย่างใดอย่างหนึ่งในสองประเภทนี้ คาร์แนปก็เช่นกัน สรุปเป็นทฤษฎีโมติวิสต์ด้วยเหตุผลเช่นนี้ ในตอนที่ 1 ของหนังสือ Philosophy and Logical Syntax คาร์แนปพิสูจน์ให้เห็นว่า ข้อความทางจริยะไม่ใช่ประโยคแบบประสมการณ โดยชี้ให้เห็นว่า ประโยคทางจริยะไม่สามารถเป็นข้อยืนยันที่เราจะถอดข้อสรุปที่ยืนยันเกี่ยวกับประสมการณในอนาคตออกมาได้ กล่าวคือ ตามทรรศนะของคาร์แนป ประโยคแบบประสมการณจะต้องยืนยันข้อเท็จจริงที่ทดสอบทดลองได้ในปัจจุบันด้วยประสมการณของเราหรือไม่เราก็ต้องสามารถที่จะถอดหรืออ้างข้อความที่ยืนยันเกี่ยวกับประสมการณในอนาคตได้จากข้อยืนยันซึ่งประกอบด้วยประโยคนั้นและประโยคอื่น ๆ บางประโยคที่ได้รับการทดสอบทดลองแล้ว คาร์แนปเรียกการทดสอบทั้งสองแบบนี้ว่า การทดสอบโดยตรงและการทดสอบทางอ้อมตามลำดับ¹⁸ เขาถือว่าประโยคทางจริยะเช่น "การฆ่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี" เห็นได้ชัดว่า ทดสอบไม่ได้ด้วยประสมการณในปัจจุบัน จึงกล่าวถึงแต่การทดสอบทางอ้อม ว่าจากประโยคดังกล่าว เราไม่สามารถอ้างข้อความที่เกี่ยวข้องกับประสมการณในอนาคตออกมาได้ ดังนั้น ประโยคนี้และประโยคทางจริยะอื่น ๆ จึงไม่ใช่ประโยคแบบประสมการณ เป็นประโยคที่ไม่มีความหมายอย่างที่ประโยคในศาสตร์ต่าง ๆ มี เป็นเพียงการแสดงความปรารถนาบางอย่าง จึงจริงหรือเท็จไม่ได้ อนึ่ง เนื่องจากจริยศาสตร์เชิงศีลธรรมมีหน้าที่ตั้งกฎเกณฑ์ของความประพฤติ

¹⁸ Morris Weitz, Twentieth-Century Philosophy: The Analytic Tradition (New York: The Free Press, 1968), หน้า 207-209.

ดังนั้นถึงแม้จะอยู่ในรูปประโยคบอกเล่า แต่ก็ทำหน้าที่เช่นเดียวกับประโยคที่เป็นกฎซึ่งอยู่ในรูปประโยคคำสั่ง นั่นก็คือ ทำหน้าที่ออกคำสั่ง¹⁹ ที่น่าสังเกตก็คือ ถึงแม้ว่าคาร์แนปจะยืนยันว่าประโยคทางจริยะทำหน้าที่เช่นเดียวกับประโยคคำสั่ง แต่เขาก็เน้นหน้าที่ของประโยคทางจริยะในแง่การแสดงความรู้สึก มากกว่าที่จะเน้นหน้าที่ในด้านการสร้างอิทธิพลหรือกำหนดการกระทำของผู้อื่น ดังจะเห็นได้ในตอนที่กล่าวถึงเมตาฟิสิกส์ในฐานะเป็นการแสดงความรู้สึกว่า คาร์แนปถือว่าประโยคทางจริยะเป็นประโยคทางเมตาฟิสิกส์ชนิดหนึ่ง มีหน้าที่แสดงความรู้สึก ไม่ใช่ยืนยันข้อเท็จจริง²⁰ และในเมื่อคาร์แนปปฏิเสธว่าเมตาฟิสิกส์มิได้เป็นความรู้แขนงหนึ่ง ก็หมายความว่า เขาถือว่าจริยศาสตร์เชิงศีลามีได้เป็นความรู้แขนงหนึ่งด้วย โดยปริยาย

จะเห็นได้ว่า ธรรมชาติของคาร์แนปไม่ได้มีเนื้อหาแปลกใหม่กว่าธรรมชาติของนักปรัชญากลุ่มอิมพิริวิสม์คนก่อน ๆ แต่อย่างใด สิ่งที่ใหม่ในข้อเขียนของคาร์แนปก็คือ เหตุผลที่ใช้สนับสนุนธรรมชาติแบบอิมพิริวิสม์ ซึ่งเป็นเหตุผลที่มีรากฐานอยู่บนทฤษฎีความหมายของนักปรัชญากลุ่มลอคอยคอลลิสติวิสม์ อนึ่ง น่าสังเกตว่า คาร์แนปพิสูจน์ให้เห็นแต่เพียงว่า ประโยคทางจริยะไม่ใช่ประโยคแบบประสพการณ์ ไม่ได้พิสูจน์ว่า ประโยคทางจริยะไม่ใช่ประโยคแบบวิเคราะหฺ์อย่างไร ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า แม้ตั้งแต่ จี อี มัวร์ พิสูจน์ให้เห็นว่าศัพท์ทางจริยะนิยามไม่ได้ด้วยศัพท์อื่นที่มีศัพท์ทางจริยะ ก็มีใครมีนักปรัชญาคนใดคิดใจคิดว่าประโยคทางจริยะเป็นประโยคแบบวิเคราะหฺ์อีกต่อไป²¹ คาร์แนปจึงคิดว่า ไม่จำเป็นจะต้องพิสูจน์ว่าประโยคทางจริยะจริงหรือเท็จไม่ได้ตามค่านิยาม

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 213.

²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 214-216.

²¹ การที่มัวร์กล่าวว่า ในประโยคทางจริยะ เช่น "Pleasure is good" คำว่า pleasure และ good มีความหมายไม่ตรงกัน เท่ากับเป็นการยืนยันว่า ประโยคนี้และประโยคทางจริยะอื่น ๆ ไม่ใช่ประโยคแบบวิเคราะหฺ์.

เช่นเดียวกับคาร์แนป เอ เจ แอร์ เป็นนักปรัชญากลุ่มลอมบอคอดโพสตีวิสม์คนหนึ่ง และไม่ได้สนใจการวิเคราะห์ศัพท์และปัญหาทางจริยศาสตร์เชิงตีค่าโดยเฉพาะ แต่สนใจการวิเคราะห์เช่นนี้ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์ทางทฤษฎีความรู้และทฤษฎีความหมาย แอร์แสดงทรรศนะแบบอิมิตีวิสม์ของเขาไว้ในหนังสือ Language, Truth and Logic พิมพ์ครั้งแรกในปี 1936 ทรรศนะส่วนใหญ่ของเขาไม่มีเนื้อหาแปลกใหม่ไปจากทรรศนะของนักปรัชญากลุ่มอิมิตีวิสม์คนก่อน ๆ กล่าวคือ เขายืนยันว่า ศัพท์ทางจริยะใช้แสดงและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก ไม่ได้ยืนยันข้อเท็จจริง ข้อความทางจริยะจึงจริงหรือเท็จไม่ได้ และคตินั้น มิได้เป็นส่วนหนึ่งของความรู้²² ทรรศนะสำคัญของทฤษฎีอิมิตีวิสม์ที่จัดได้ว่าเขาเป็นผู้แสดงไว้เป็นคนแรก และเป็นทรรศนะที่นักปรัชญาคนก่อน ๆ ไม่ได้กล่าวถึงไว้เลย หรือเอ่ยถึงแต่มีใ้ค้เน้น ได้แก่ทรรศนะเกี่ยวกับวิธีการโต้แย้งทางจริยะซึ่งจะโต้กล่าวถึงในลำดับต่อไป นอกเหนือจากทรรศนะในเรื่องนี้แล้ว สิ่งที่ทำให้แอร์เป็นนักจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์กลุ่มอิมิตีวิสม์ที่สำคัญที่สุดในสมัยเริ่มแรกนักคือ เหตุผลที่แอร์ยกขึ้นมาสนับสนุนทฤษฎีอิมิตีวิสม์ และปฏิเสธทฤษฎีสถาปนนิยัม และออสถาปนนิยัม นักปรัชญาคนเดียวกันคนก่อน ๆ มิได้แสดงเหตุผลสนับสนุนทฤษฎีของตนและคัดค้านทฤษฎีอื่น ๆ ไว้อย่างละเอียดและชัดเจน แอร์ใช้การวิเคราะห์ทางตรรกวิทยาประกอบกับทฤษฎีความหมายแบบลอมบอคอดโพสตีวิสม์มาเป็นเหตุผลปฏิเสธทฤษฎีสถาปนนิยัม และออสถาปนนิยัม และสนับสนุนทฤษฎีอิมิตีวิสม์อย่างชัดเจนและละเอียด ยิ่งกว่านักปรัชญาคนเดียวกันคนก่อน ๆ ทำให้ทรรศนะแบบอิมิตีวิสม์ซึ่งมีมาอย่างกระเสี้ยนกระสาบและไม่เคยได้รับความสนใจพอที่จะมีผู้นำไปขยายความเป็นทฤษฎีอย่างสมบูรณ์ เริ่มมีพื้นฐานที่มั่นคงและมีเหตุผลสนับสนุนที่น่าเชื่อถือจนกระทั่งมีนักปรัชญารุ่นหลังนำไปขยายความเป็นทฤษฎีที่ละเอียดและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไปกว่าเดิม

²² การกล่าวเช่นนี้เป็นกรรวมเอาทรรศนะที่เป็นประเด็นหลักของทฤษฎีอิมิตีวิสม์ที่นักปรัชญาคนก่อน ๆ กล่าวไว้มาเชื่อมโยงอยู่ในระบบเดียวกัน แต่แอร์มิได้นำทรรศนะเหล่านี้มาจากนักปรัชญาคนก่อน ๆ ทรรศนะเหล่านี้เป็นของเขาเอง เป็นผลจากทฤษฎีความหมายของเขาและเหตุผลบางประการซึ่งไม่ได้ขึ้นกับทฤษฎีความหมายแบบลอมบอคอดโพสตีวิสม์.

ดังนั้น ประเด็นสำคัญที่จะกล่าวในตอนนี้คือ ชนิดและเนื้อหาของเหตุผลที่แอร์โซสแน็สเสนอ
 ทฤษฎีอิมิตีวิสมและกำหนดทฤษฎีอื่น ๆ ก่อนอื่นจะต้องเข้าใจถึงสาเหตุที่ทำให้แอร์โซสแน็สสนใจการ
 วิเคราะห์ศัพท์ทางจริยะเสียก่อน การเข้าใจถึงสาเหตุนี้จะทำให้เข้าใจถึงชนิดของเหตุผลที่
 แอร์โซสแน็ส เขาอธิบายไว้ว่า มีนักปรัชญาบางคนถือว่า ข้อความทางจริยะเป็นข้อความแบบ
 ประสบการณ์ แต่เขายืนยันข้อเท็จจริงที่ทดสอบทดลองไม่ได้ควยประสบการณ์ แอร์กล่าวว่
 ทรรศนะเช่นนี้เป็นปฏิบัติของทรรศนะของเขารั้งมืออยู่ว่า ข้อความแบบประสบการณ์จะต้องยืนยัน
 ข้อเท็จจริงที่ทดสอบทดลองไม่ได้ควยประสบการณ์ การยอมรับทรรศนะดังกล่าวเท่ากับเป็นการ
 ยอมรับว่าทฤษฎีความหมายแบบลอคคอลลิสตีวิสมไม่ถูกต้อง แคเกินไป ไม่สามารถอธิบาย
 ความหมายของข้อความทางจริยะได้ ดังนั้นเป็นหน้าที่ของเขาที่จะอธิบายลักษณะของการตีค่า
 ทางจริยะควยทฤษฎีที่เขากันได้กับทฤษฎีความหมายแบบลอคคอลลิสตีวิสม และในขณะที่เดียวกัน
 เป็นทฤษฎีที่โดยตัวของมันเองแล้วมีความสมบูรณ์และถูกต้อง²³

จากที่กล่าวมานี้เห็นได้ว่า แอร์มีจุดประสงค์หลักที่จะแสวงหาเหตุผลชนิดที่มีพื้นฐาน
 อยู่บนทฤษฎีลอคคอลลิสตีวิสมมาปฏิบัติเสขทฤษฎีออสถาวรนิยาม กระนั้นก็ดี เขาแนะเป็นนัยไว้ว่า
 เขามีได้เพียงแต่แสวงหาทฤษฎีใดก็ได้ที่อธิบายลักษณะของข้อความทางจริยะได้โดยไม่ขัดกับ
 ทฤษฎีความหมายของเขา แต่พยายามหาคำอธิบายลักษณะของข้อความทางจริยะที่สมบูรณ์และ
 ถูกต้องโดยตัวมันเองควย เท่ากับเป็นการแนะว่า เหตุผลที่โซสแน็สเสนอทฤษฎีอิมิตีวิสมนั้น ไม่
 จำเป็นต้องมีรากฐานอยู่บนทฤษฎีลอคคอลลิสตีวิสมเสมอไป ทฤษฎีนี้อาจจะมีความถูกต้องใน
 ตัวของมันเอง โดยที่เหตุผลที่โซสแน็สเสนอนั้นเป็นเหตุผลอิสระ มิได้ขึ้นกับทฤษฎีความหมายของ
 เขา แต่เป็นเหตุผลในทางทฤษฎีจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์โดยเฉพาะ แอร์ชี้แจงเกี่ยวกับ
 ความถูกต้องในตัวเองของทฤษฎีอิมิตีวิสมไว้อย่างชัดเจนในหมายเหตุสำหรับการพิมพ์ครั้งที่สอง
 ของหนังสือของเขาว่า

²³ A.J. Ayer, Language, Truth and Logic (Penguin Books, 1972), หน้า 136.

ข้าพเจ้าไม่ปฏิเสธว่า เมื่อข้าพเจ้าแถลงทฤษฎีนี้ [ทฤษฎีอิม-
 ทิวีสัม] ข้าพเจ้าสนใจที่จะรักษาความคงเส้นคงวาโดยส่วนรวม
 ของทฤษฎีของข้าพเจ้าเอาไว้ แต่ทฤษฎีนี้มิได้เป็นทฤษฎีจริย-
 ศาสตร์เพียงทฤษฎีเดียวที่จะสนองความต้องการนี้ได้ และทฤษฎีนี้
 ไม่นำไปสู่ข้อสรุปที่จำเป็นเกี่ยวกับข้อความอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ขอ
 ความทางจริยะ ซึ่งประกอบขึ้นเป็นการวางเหตุผลส่วนอื่น ๆ
 ของข้าพเจ้า ดังนั้น ถึงแม้จะมีข้อพิสูจนว่า ข้อความอื่น ๆ เหล่า
 นั้นไม่ถูกต้อง โดยลำพังตัวมันเองแล้วจะไม่เป็นการเสียหายการ
 วิเคราะห์ทฤษฎีศีลทางจริยะในแบบอิมพีฟ และที่จริงแล้ว
 ข้าพเจ้าเชื่อว่า การวิเคราะห์เช่นนี้มีความถูกต้องโดยตัวของมัน
 เอง²⁴

ดังนั้น ตามทฤษฎีของแอร์ ทฤษฎีสอยคอลลโพลิติวีสัม และทฤษฎีอิมพีฟ มีได้
 ความสัมพันธ์กันในลักษณะที่เป็นความจำเป็นทางตรรกวิทยา ถึงแม้สมมติว่า ทฤษฎีสอยคอลล-
 โพลิติวีสัมจะได้รับการพิสูจน์แล้วว่าไม่ถูกต้อง ก็ไม่จำเป็นว่าทฤษฎีอิมพีฟจะต้องไม่ถูกต้อง
 ไปด้วย ทฤษฎีนี้ดำรงอยู่ได้โดยตัวมันเอง มิได้เป็นเพียงผลพลอยได้ของทฤษฎีสอยคอลลโพลิตี-
 วิสุม จึงสรุปได้ว่า แอร์เชื่อว่าชนิดของเหตุผลที่จะสนับสนุนทฤษฎีอิมพีฟและคัดค้านทฤษฎี
 อื่น อาจจะเป็นเหตุผลที่มีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎีสอยคอลลโพลิติวีสัมก็ได้ หรืออาจจะเป็นเหตุผล
 อื่นก็ได้ เราจะได้เห็นกันต่อไปว่า แอร์เลือกใช้เหตุผลชนิดใด

²⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า, หน้า 26-27. "Now I do not deny that in putting forward this theory I was concerned with maintaining the general consistency of my position; but it is not the only ethical theory that would have satisfied this requirement, nor does it actually entail any of the non-ethical statements which form the remainder of my argument. Consequently, even if it could be shown that these other statements were invalid, this would not in itself refute the emotive analysis of ethical judgements; and in fact I believe this analysis to be valid on its own account."

ก่อนที่จะกล่าวถึงเนื้อหาของเหตุผลที่แอร์ใช้สมมติเหตุผลที่ไม่ดีจริง จะต้องเข้าใจเสียก่อนว่า แอร์จำกัดขอบเขตการวิเคราะห์ศัพท์ทางจริยะของตนไว้อย่างไร เขาตั้งข้อสังเกตไว้ว่า จริยศาสตร์เชิงตีค่ามีเนื้อหาที่ประกอบด้วยข้อความต่าง ๆ ถึง 4 ชนิดด้วยกัน²⁵

1. ข้อความที่เป็นการให้คำนิยามศัพท์ทางจริยะ หรือข้อความที่กล่าวถึงวิธีการให้คำนิยามศัพท์ทางจริยะ และความถูกต้องของวิธีการต่าง ๆ

2. ข้อความที่บรรยายประสบการณ์ทางจริยธรรมของมนุษย์ และสาเหตุของประสบการณ์เหล่านี้

3. คำสั่งหรือคำอุทาน ซึ่งมีหน้าที่กระตุ้นให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านมีอารมณ์ความรู้สึก หรือมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

4. ข้อความทางจริยะที่เป็นการตีค่าอย่างแท้จริง

แอร์กล่าวว่า ข้อความทางจริยะชนิดที่เขาต้องการวิเคราะห์คือ ข้อความชนิดที่ 4 เพราะข้อความชนิดนี้ประกอบด้วยศัพท์ทางจริยะที่ใช้ในการตีค่า เขาแยกความแตกต่างระหว่างศัพท์ทางจริยะที่ใช้ในการบรรยายและที่ใช้ในการตีค่าเอาไว้ว่า ศัพท์ทางจริยะตัวเดียวกันในบริบทหนึ่งอาจจะมีหน้าที่ในการบรรยาย เช่น คำ "ผิด" ซึ่งใช้ในประโยค "การกระทำ ก เป็นการกระทำที่ผิด" อาจจะใช้ยืนยันว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่คนในสังคมหนึ่งรังเกียจ หรือไม่เห็นชอบด้วย แต่ในอีกบริบทหนึ่งอาจจะใช้สำหรับแสดงการตัดสินค่าทางจริยะเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าว แอร์เรียกศัพท์ทางจริยะในกรณีแรกว่า ศัพท์ทางจริยะเชิงบรรยาย และในกรณีที่สองว่า ศัพท์ทางจริยะเชิงตีค่า²⁶ เขากล่าวว่า เขาสนใจที่จะทำการวิเคราะห์เฉพาะศัพท์ทางจริยะเชิงตีค่าเท่านั้น

²⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 137.

²⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 140. แอร์ยอมรับว่า ศัพท์ทางจริยะเป็นเครื่องหมายที่ซับซ้อน เพราะในบริบทที่ต่างกันอาจจะมีคามหมายคนละชนิดกัน กระนั้นก็ดี จากที่เขากล่าวมาดูเหมือนเขาจะเชื่อว่า ในบริบทหนึ่งศัพท์ทางจริยะจะต้องมีความหมายในเชิงตีค่า หรือไม่ก็ในเชิงบรรยายอย่างใดอย่างหนึ่ง มิได้ใช้บรรยายข้อเท็จจริงและแสดงความรู้สึกพร้อมกันไป.

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับศัพท์ทางจริยะเชิงศีลคำที่แอรส์นใจ และทำให้เขาหาเหตุผล
มาคานาเหตุผลฎีสถาวันิยมและอรรถาธิบายนิยามก็คือ ปัญหาที่ว่า ข้อความทางจริยะมีความหมายตรงกับ
ข้อความที่ยืนยันข้อเท็จจริงหรือไม่ เพราะถ้าข้อความทั้งสองชนิดมีความหมายตรงกันก็หมาย
ความว่าข้อความทางจริยะมิได้มีลักษณะสำคัญต่างจากข้อความที่ยืนยันข้อเท็จจริง เป็นเพียง
ข้อความแบบประสพการณชนิดหนึ่ง คำอธิบายลักษณะและหน้าที่ของข้อความแบบประสพการณ
ตามเหตุผลฎีสถาวันิยมก็จะต้องนำเอาข้ออธิบายข้อความทางจริยะใดด้วย แอรส์นใจเห็นว่า
ข้อความทางจริยะไม่ใช่ข้อความบรรยายข้อเท็จจริงชนิดหนึ่ง เหตุผลของเขาก็คือ ไม่ว่าเรา
จะนิยามข้อความทางจริยะ เช่น "การกระทำที่ดี" ด้วยข้อความที่บรรยายข้อเท็จจริงใด
ก็ตาม ทางด้านตรรกวิทยาแล้วไม่เป็นการขัดแย้งตัวเองที่จะกล่าวว่า การกระทำนั้นดีคุณสมบัติ
ตามที่ข้อความที่บรรยายข้อเท็จจริงยืนยัน แต่ไม่ใช่การกระทำที่ดี แอรส์นใจอย่างการ
วิเคราะห์คำว่า "ถูกต้อง" ของนักจริยศาสตร์กลุ่มสุขชาว (Utilitarianism) ว่า นัก
ปรัชญากลุ่มนี้ถือว่า การที่เราจะกล่าวว่าการกระทำอย่างหนึ่งดีหรือถูกต้องนั้น หมายความว่า
การกระทำนั้นให้ความสุขแก่คนส่วนใหญ่ แอรส์นใจเห็นว่า ไม่เป็นการขัดแย้งตัวเองที่จะกล่าว
ว่า การกระทำที่ให้ความสุขแก่คนส่วนใหญ่ไม่ใช่การกระทำที่ถูกต้อง หรือการกระทำบางอย่าง
ที่ให้ความสุขแก่คนส่วนใหญ่ไม่ใช่การกระทำที่ดี สำหรับการให้นิยามศัพท์ทางจริยะด้วยข้อความ
ที่ยืนยันข้อเท็จจริงอย่างอื่นก็เช่นกัน คำนใดด้วยเหตุผลเดียวกันนี้²⁷ ดังนั้น แอรส์นใจว่า
ข้อความทางจริยะไม่ได้เป็นข้อความที่ยืนยันข้อเท็จจริงชนิดหนึ่ง หรืออีกนัยหนึ่งเราจะนิยาม
ศัพท์ทางจริยะด้วยศัพท์อื่นที่ไม่ใช่ศัพท์ทางจริยะไม่ได้นั่นเอง

สรุปแล้วแอรส์นใจว่า เหตุผลฎีสถาวันิยมเชิงวิเคราะห์แบบสถาวันิยมไม่ถูกต้อง เขาให้
ข้อสังเกตไว้ว่า เหตุผลที่เขาใช้คานาเหตุผลฎีสถาวันิยมนั้น เปิดทางให้กับเหตุผลฎีสถาวันิยม²⁸
เพราะการยืนยันว่า ข้อความทางจริยะไม่ใช่ข้อความที่ยืนยันข้อเท็จจริงซึ่งรู้จักได้ด้วยประสพ-
การณ เป็นการสนับสนุนข้อสรุปในเหตุผลฎีสถาวันิยมที่ว่า ข้อความทางจริยะยืนยันเกี่ยวกับ

²⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 138-139.

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 140.

คุณสมบัติที่รู้จักไม่ใช่แค่กายประสมการณ แต่รู้จักโคควยสมรรถภาพพิเศษที่เรียกว่า อัจฉตักญา
 แอรกล่าววาทฤษฎีนี้ขัดกับหลักการของเขาที่ว่า ประโยคแบบประสมการณมีความหมายจะ
 ต้องทดสอบโคควยประสมการณ การยอมรับทฤษฎีนี้เป็นการยอมรับสิ่งที่ขัดแย้งกับทฤษฎีของ
 เขา จำเป็นที่เขาจะต้องแสวงหาทฤษฎีอีกทฤษฎีหนึ่งที่ไม่ขัดกับทฤษฎีความหมายของเขา
 อธิบายลักษณะของข้อความทางจริยะ²⁹ แอรยอมรับว่า เขาเห็นตรงกับทฤษฎีอัสถาวนิยมนิ
 แงที่เชื่อว่า ศัพท์ทางจริยะเชิงที่ค่านิยามไม่ใช่แค่กายศัพท์ที่บรรยายข้อเท็จจริงที่รู้จักโคควยประสม-
 การณ แต่เขาไม่เห็นด้วยกับคำอธิบายของทฤษฎีอัสถาวนิยมนิ เขาเชื่อว่า สาเหตุที่ทำให้เรา
 ไม่สามารถนิยามศัพท์ทางจริยะด้วยศัพท์ที่ไม่ใช่ศัพท์ทางจริยะก็คือ ศัพท์ทางจริยะมิได้เป็น
 สัญญลักษณ์แทนมโนภาพใด ๆ ทั้งสิ้น กล่าวคือ ไม่ได้ยืนยันเกี่ยวกับคุณสมบัติใด ๆ ทั้งสิ้นไม่ว่า
 จะรู้จักโคควยประสมการณหรือไม่ก็ตาม แต่ใช้แสดงและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกแต่เพียงอย่าง
 เดียว³⁰

ในตอนนี้จะไม่กล่าวถึงคำอธิบายของแอรเกี่ยวกับลักษณะและหน้าที่ของศัพท์ทางจริยะ
 เชิงที่ค่า เพราะคงได้กล่าวมาแล้วว่า ทรรศนะของแอรในเรื่องนี้ไม่มีอะไรแปลกใหม่ไปกว่า
 ทรรศนะของนักปรัชญากลุ่มเดียวกันคนก่อน ๆ ประเด็นปัญหาที่น่าสนใจกว่าก็คือ การอ้างเหตุ
 ผลที่แอรใช้ในการสนับสนุนทฤษฎีของตนและคัดค้านทฤษฎีอื่น ๆ ที่น่าสนใจก็คือ สำหรับเหตุผล
 ที่แอรใช้ความทฤษฎีอัสถาวนิยมนั้น แอรกล่าวว่า ทรรศนะนี้ยอมรับไม่ได้เพราะขัดกับทฤษฎีความ-
 หมายแบบลอคคอลลิสติวิสม ทำให้เขาต้องหันมาอธิบายลักษณะของข้อความทางจริยะด้วย
 ทฤษฎีโมติวิสม การที่แอรอ้างเช่นนี้ทำให้เข้าใจได้ว่า ทฤษฎีโมติวิสมเป็นข้อสรุปที่จำเป็น
 จากข้อสันนิษฐานที่เป็นทฤษฎีความหมายแบบลอคคอลลิสติวิสม แต่คงได้กล่าวมาแล้วว่า แอรเชื่อว่า
 ทฤษฎีนี้มีความถูกต้องในตัวเอง ปัญหาก็คือ แอรได้พิสูจน์ให้เห็นไว้หรือไม่ว่า ทฤษฎีนี้มีเหตุผล

²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 141.

³⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 142. แอรกล่าวว่า มโนภาพทางจริยะเป็น "pseudo-concept" ซึ่งเป็นสำนวนที่นักปรัชญาลอคคอลลิสติวิสมชอบใช้ แสดงให้เห็นว่า ในที่นี้
 แอรใช้เหตุผลแบบที่นักปรัชญาลอคคอลลิสติวิสมใช้ มาค่านทฤษฎีของมัวร์.

สัมผัสในตัวของมันเอง สามารถยืนอยู่โดยตัวเองได้ ไม่เป็นเพียงผลพลอยได้ของทฤษฎี
 ความหมายแบบสอียคอลลโพสตีวิสม์ ตัวเขาเองมีเหตุผลที่เป็นอิสระ ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีราก-
 ฐานอยู่บนทฤษฎีความหมายของเขามาสัมผัสบนทฤษฎีวิทยาศาสตร์เชิงวิเคราะห์ของเขาเอง
 หรือไม่ ถ้าพิจารณาให้ดีแล้วจะเห็นว่า แอร์ได้แสดงเหตุผลเช่นนี้ไว้ข้อหนึ่ง มีอยู่ตอนหนึ่งที่
 แอร์กล่าวถึงทฤษฎีแบบออสถาวนิยมโดยอธิบายว่า ตามทฤษฎีนี้ข้อความทางจริยะบรรยาย
 คุณสมบัติที่ทดสอบไม่ได้ควยประสบการณ์ การทดสอบข้อความชนิดนี้ว่า จริง หรือ เท็จ ขึ้น
 อยู่กับอรรถิญาของแต่ละบุคคล แอร์วิจารณ์ว่า ความทฤษฎีนี้ไม่มีหลักเกณฑ์ที่จะมาตัดสินว่า
 อรรถิญาของใครมีความรู้ที่ถูกต้อง ผู้ที่ยึดถือทฤษฎีนี้อ้างว่า อรรถิญาเป็นสมรรถภาพ
 ที่รู้จักความจริงทางจริยะได้โดยตรงและอย่างชัดเจน แต่ในกรณีมีคนสองคนตัดสินค่าทาง
 จริยะต่างกัน และต่างก็อ้างว่าตนมีความรู้ทางจริยะที่ถูกต้อง เกิดเป็นปัญหาว่า จะเอาหลัก
 เกณฑ์อะไรมาตัดสินความรู้ทางอรรถิญาที่ขัดแย้งกันได้ ทฤษฎีแบบออสถาวนิยมไม่ได้บอกถึง
 หลักเกณฑ์เอาไว้ จึงกลายเป็นว่า ความถูกต้องของการตัดสินค่าขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของ
 แต่ละคน ดูเหมือนกันว่าทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีอีกอันอีกแบบหนึ่ง³¹ แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า
 แอร์คิดว่าทฤษฎีนี้ไม่มีขอบร่องตรงที่ไม่สามารถหาหลักเกณฑ์มาตัดสินการที่ค่าทางจริยะที่ขัดแย้ง
 กันได้ เพราะแอร์เองก็เชื่อว่า ไม่มีหลักเกณฑ์ที่จะมาตัดสินได้ว่า ในกรณีที่ค่าทางจริยะที่ขัด-
 แยงกัน การที่ค่าของใครที่ถูกต้อง เขาคำนทฤษฎีออสถาวนิยมในประเด็นที่ว่า เป็นทฤษฎีที่ชวน
 ให้สับสน ประกอบด้วยข้อสรุปที่คลุมเครือ จากที่เขากล่าวมาพอจะตีความได้ว่า เขาแย้งว่า
 การอธิบายว่าข้อความทางจริยะยืนยันคุณสมบัติที่ทดสอบไม่ได้ควยประสบการณ์เป็นสิ่งลึกซึ้งที่
 ต้องรู้จักควยสมรรถภาพที่เรียกว่า อรรถิญา แต่ไม่ได้ให้หลักเกณฑ์สำหรับตัดสินความรู้ควย
 สมรรถภาพนั้นเอาไว้ นั่น เป็นความเชื่อที่นำไปสู่ข้อสรุปที่ยากที่จะยอมรับได้ คือข้อสรุปที่ว่า
 ข้อความทางจริยะยืนยันเกี่ยวกับคุณสมบัติ ตัดสินว่าจริงหรือเท็จได้ แต่มาตรการที่ใช้ตัดสิน
 นั้นเป็นสิ่งลึกซึ้ง หรืออีกนัยหนึ่ง เราไม่สามารถหาหลักเกณฑ์แน่นอนมาตัดสินความจริงแท้ของ

31 เรื่องเดียวกัน, หน้า 141.

ข้อความชนิดนี้³² การสรุปเช่นนี้เท่ากับยืนยันว่า ข้อความทางจริยะศักดิ์สิทธิ์ในความจริงหรือเท็จ แต่เราไม่รู้จะตัดสินความจริงเท็จนี้ได้อย่างไร ซึ่งเป็นข้อสรุปที่ไม่น่าเชื่อและชวนให้สับสน แอร์ให้คำอธิบายเอาไว้ว่า การที่เราไม่สามารถหาหลักเกณฑ์มาตัดสินว่าข้อความทางจริยะอย่างใดจริงหรือไม่นั้น ไม่ใช่เป็นเพราะข้อความทางจริยะยืนยันข้อเท็จจริงที่ทดสอบไม่ได้ด้วยประสบการณ์ หรือยืนยันเกี่ยวกับสิ่งลึกลับ แต่เป็นเพราะข้อความทางจริยะไม่ได้ยืนยันคุณสมบัติใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้นตัดสินว่าจริงหรือเท็จไม่ได้ หรืออีกนัยหนึ่งเป็นเพราะข้อความชนิดนี้ไม่มีความจริงแบบปรนัยนั่นเอง³³ แอร์เชื่อว่า การอธิบายในแนวนั้นน่าเชื่อถือกว่าและให้ข้อสรุปที่ชัดเจนปราศจากความสับสน

แอร์มีไคแถลงเหตุผลดังกล่าวนี้ออกมาอย่างแจ่มชัด เพียงแค่แนะไว้เป็นนัยพอที่จะนำมาตีความและเรียงลำดับความคิดได้ ที่สำคัญก็คือ จะเห็นได้ว่าเหตุผลนี้ไม่ได้เป็นเหตุผลที่มีรากฐานอยู่บนทฤษฎีความหมายแบบสอียคอลลโพสิทีวิสม์โดยเฉพาะ แต่เป็นเหตุผลที่มีความน่าเชื่อโดยตัวมันเอง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกรยอมรับทฤษฎีสอียคอลลโพสิทีวิสม์ นักปรัชญากลุ่มนี้อาจจะจำเป็นต้องยอมรับความน่าเชื่อของเหตุผลนี้ เพราะสอดคล้องกับทฤษฎีของตน แต่การยอมรับเหตุผลนี้ไม่จำเป็นต้องหมายถึงการยอมรับทฤษฎีสอียคอลลโพสิทีวิสม์โดยปริยาย ดังนั้นเราก็ได้พบว่า เหตุผลข้อหนึ่งที่แอร์ใช้ปฏิเสธทฤษฎีสภาวนิยม และใช้สนับสนุนทฤษฎีโมติวิสม์ เป็นเหตุผลที่พอเพียงในตัวเอง ไม่ได้ขึ้นกับทฤษฎีสอียคอลลโพสิทีวิสม์โดยสิ้นเชิง

สำหรับในกรณีของเหตุผลที่แอร์ยกขึ้นมาค้านทฤษฎีสภาวนิยมเห็นได้ว่า เป็นเหตุผลทางตรรกวิทยาที่มี ใ้มีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎีสอียคอลลโพสิทีวิสม์แต่อย่างใด เป็นเหตุผลเกี่ยวกับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

32 เป็นการตีความจากข้อความตอนหนึ่งของแอร์ที่ว่า "ทฤษฎีนี้ [ทฤษฎีสภาวนิยม] ถือว่าข้อความทางจริยะทดสอบทดลองด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไม่ได้ และแนะ ทฤษฎีนี้ก็ถือควาข้อความทางจริยะเป็นประโยชน์แบบประสบการณ์อย่างแท้จริง" ดูเรื่องเดียวกัน, หน้า 141.

33 เรื่องเดียวกัน, หน้า 144.

กับที่ จี อี มัวร์ ใช้ ต่างกันตรงที่รูปแบบของภาษา³⁴ มัวร์อ้างเหตุผลว่า ในการนิยาม "คี" ด้วยศัพท์ที่บอกคุณสมบัติที่ทดสอบทดลองใดด้วยประสบการณ์ เราสามารถถามได้โดยไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งในตัวเองว่า การกระทำที่มีลักษณะดังกล่าวคือหรือไม่ว่า ส่วนแอรอ้างเหตุผลว่า ในการนิยาม "คี" ด้วยศัพท์ที่บรรยายข้อเท็จจริงที่ทดสอบใดด้วยประสบการณ์นั้น เราสามารถปฏิเสธได้โดยไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งในตัวเองว่าการกระทำที่มีลักษณะดังกล่าวไม่ใช่การกระทำที่คี ดังนั้นสรุปแล้ว เหตุผลที่แอร ใช้สนับสนุนทฤษฎีอิมิตีวิสม์ และปฏิเสธทฤษฎีอื่น ๆ นั้น มีอยู่ 3 ข้อด้วยกัน คือ เหตุผลทางตรรกวิทยาและทางภาษาที่ใช้คานทฤษฎีสถาวรนิยามข้อหนึ่ง และเหตุผลที่ใช้คานทฤษฎีสถาวรนิยามอีก 2 ข้อด้วยกัน เหตุผลทั้งสามข้อนี้มีเพียงข้อเดียวเท่านั้นที่มีรากฐานอยู่บนทฤษฎีความหมายแบบลออิคอลโพสิทีวิสม์ คือเหตุผลที่คานทฤษฎีสถาวรนิยามข้อที่กล่าวว่า ทฤษฎีสถาวรนิยามยอมรับไม่ได้เพราะขัดแย้งกับทฤษฎีความหมายแบบลออิคอลโพสิทีวิสม์ ทฤษฎีอิมิตีวิสม์ถูกต้องกว่าเพราะไม่ขัดกับทฤษฎีลออิคอลโพสิทีวิสม์ ส่วนเหตุผลอีกข้อหนึ่งที่ใช้คานทฤษฎีสถาวรนิยาม และเหตุผลข้อที่ใช้คานทฤษฎีสถาวรนิยามนั้นไม่ได้มีรากฐานอยู่บนทฤษฎีลออิคอลโพสิทีวิสม์ ดังนั้นนอกจากแอรจะมีความสำคัญในแง่ที่ยกเหตุผลมาสนับสนุนทฤษฎีอิมิตีวิสม์อย่างชัดเจนและละเอียดกว่าผู้อื่นแล้ว ยังมีความสำคัญในแง่ที่ทำให้เห็นว่าทฤษฎีนี้มีความน่าเชื่อถือโดยตัวเอง โดยยกเหตุผลที่มีได้ขึ้นกับทฤษฎีความหมายแบบลออิคอลโพสิทีวิสม์ มาสนับสนุนทฤษฎีนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่า ทฤษฎีนี้มีเหตุผลสนับสนุนโดยตัวของมันเอง ดังนั้นทฤษฎีของแอรมีส่วนช่วยให้ทฤษฎีอิมิตีวิสม์มีค่าควรแก่การสนใจโดยตัวมันเอง ทำให้นักปรัชญารุ่นหลังคือ ซี แอด สตีเวนสัน นำทฤษฎีแบบอิมิตีวิสม์ไปขยายความเป็นทฤษฎีที่ละเอียดและมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สำหรับทฤษฎีที่แอรเพิ่มเติมให้กับแนวความคิดแบบอิมิตีวิสม์ ได้แก่ทฤษฎีเกี่ยวกับ การโต้แย้งเรื่องคุณค่า นักจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์กลุ่มอิมิตีวิสม์คนก่อน ๆ ไม่มีใครกล่าวถึงลักษณะของการโต้แย้งเรื่องคุณค่าเอาไว้ ยกเว้นมาร์นส์ซึ่งเอ่ยแะไว้เพียงสั้น ๆ มิได้อธิบายให้ละเอียดและชัดเจน แอรเป็นนักปรัชญาคนแรกทั่ววิเคราะห์ลักษณะการ

³⁴ Mary Warnock, เรื่องเดิม, หน้า 87-88.

โต้แย้งทางจริยะเอาไว้โดยตรงมีเนื้อความสั้น ๆ พอสังเขป แต่ชัดเจน สาเหตุที่ทำให้แอร์
 สนิใจประเด็นนี้ก็คือ ท่องการที่จะค้านเหตุผลข้อหนึ่งที่มีวีรชานทฤษฎีจริยศาสตร์แบบอัตนัย
 แบบที่ยืนยันว่าขอความทางจริยะเป็นยืนยันข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรู้สึกของผู้พูด กล่าวคือ มีวี
 คานว่า ตามทฤษฎีนี้คนเราจะโต้แย้งกันเรื่องคุณค่าไม่ได้เลย เมื่อคนสองคนเถียงกันว่าสิ่งหนึ่ง
 ดีหรือไม่ กลายเป็นว่าคนทั้งสองไม่ได้เถียงกันแต่อย่างใด ต่างฝ่ายต่างยืนยันว่าตนเองมี
 ความรู้สึกอย่างหนึ่ง ดังนั้นไม่ได้ขัดแย้งกัน แต่สังเกตได้จากประสบการณ์ว่าคนเราโต้แย้ง
 กันเรื่องคุณค่าจริง ๆ ดังนั้นทฤษฎีอัตนัยดังกล่าวจึงไม่ถูกต้อง เพราะไม่สามารถอธิบายข้อ
 เท็จจริงนี้ได้ แอร์กล่าวว่า ตามทฤษฎีของเขา คนเราไม่สามารถโต้แย้งกันในเรื่องคุณค่าได้
 เช่นกัน เพราะเมื่อคนหนึ่งกล่าวว่าสิ่งหนึ่งดี และอีกคนหนึ่งค้านว่าไม่ดี คนทั้งสองมีใจกล่าว
 ขอความที่เป็นประโยชน์ตรรกวิทยา มิได้ยืนยันข้อเท็จจริง ดังนั้นไม่ได้ขัดแย้งกัน เมื่อเป็น
 เช่นนี้ ดูเหมือนว่าขอความของมีวีรก็สามารถใช้ตามทฤษฎีอิมพิริวิสมได้หลาย แต่แอร์ปฏิเสธว่า
 ขอความของมีวีรใช้ตามทฤษฎีแบบอัตนัยและทฤษฎีของเขาเองไม่ได้ทั้งๆ ที่นั่นเพราะคนเรา
 มิได้โต้แย้งกันเรื่องคุณค่าอย่างแท้จริง แอร์อธิบายว่า จริงอยู่จากประสบการณ์สังเกตได้ว่า
 เมื่อคนหนึ่งกล่าวว่าสิ่งหนึ่งดี และอีกคนหนึ่งแย้งว่าไม่ดี คนทั้งสองโต้แย้งกันจริง ต่างฝ่าย
 ต่างยกเหตุผลขึ้นมาสนับสนุนการตีค่าของตนและคัดค้านการตีค่าของอีกคนหนึ่ง แต่คนทั้งสอง
 ไม่ได้โต้เถียงกันเรื่องคุณค่า หากโต้เถียงกันในเรื่องข้อเท็จจริง ถ้าสังเกตให้ดีแล้วจะเห็น
 ได้ว่า เวลาที่คนทั้งสองยกเหตุผลขึ้นมาโต้แย้งกัน แต่ละคนจะพยายามชี้ให้เห็นว่าอีกฝ่ายหนึ่ง
 เข้าใจข้อเท็จจริงผิด เช่นฝ่ายหนึ่งอาจจะพยายามชี้ให้เห็นว่าอีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจผิดเกี่ยวกับ
 เจตจำนงของผู้กระทำ หรือเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการกระทำนั้น หรือเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่
 กำหนดการกระทำนั้น เป็นต้น อีกฝ่ายหนึ่งก็จะแย้งว่า ตัวเขาเข้าใจข้อเท็จจริงในเรื่อง
 เหล่านี้ถูกต้องแล้ว ฝ่ายแรกต่างหากที่เข้าใจผิด การโต้แย้งกันเช่นนี้เป็นการโต้แย้งกันใน
 เรื่องข้อเท็จจริง ที่ต่างฝ่ายต่างทำเช่นนี้เพราะคาดหมายว่าเมื่อฝ่ายตรงข้ามเห็นตรงกับตน
 ในเรื่องข้อเท็จจริงแล้ว ก็จะให้การกระทำตรงกันกับตน การคาดหมายเช่นนี้จะถูก
 ต้องก็ต่อเมื่อทั้งสองคนอยู่ในสังคมเดียวกัน ใ้รับการศึกษากฎจริยธรรมอย่างเดียวกัน ใ้
 รับการสั่งสอนใ้มีทัศนคติต่อข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งตรงกัน แต่ถาทั้งสองฝ่ายรู้ข้อเท็จจริง
 ตรงกันแล้ว แต่ต่างก็ยังมีนกรานตามทัศนคติเดิม คนทั้งสองก็จะไม่พยายามโต้แย้งกันอีก

ต่อไป เพราะหมคนหนทางที่จะโต้แย้งกันด้วยเหตุผลได้ เช่น เห็นได้ชัดว่าในกรณีของคนต่างสังคมกันขัดแย้งกันในเรื่องการตีค่า แต่ต่างก็ได้รับการสั่งสอนให้มีทัศนคติคนละอย่างกันต่อข้อเท็จจริงอย่างเดียวกัน เมื่อต่างฝ่ายต่างเข้าใจข้อเท็จจริงตรงกันแล้วและยังคงมีทัศนคติที่ขัดแย้งกันอยู่ คนทั้งสองก็จะโต้แย้งกันต่อไปไม่ได้ แอร์สรุปว่า คนเราจะโต้แย้งกันในเรื่องการตีค่าได้ก็ต่อเมื่อยึดถือระบบเรื่องคุณค่าระบบเดียวกัน และการโต้แย้งนี้เป็นการโต้แย้งกันในเรื่องข้อเท็จจริง³⁵ สำหรับปัญหาที่ว่า ระบบทางจริยธรรมอย่างไหนถูกต้องนั้น แอร์เชื่อว่า เป็นปัญหาที่โต้แย้งกันด้วยเหตุผลไม่ได้³⁶

จากที่แอร์อธิบายถึงความโง่า ตามทรรศนะของเขาการตีค่าทางจริยะเป็นการแสดงทัศนคติทางจริยธรรมต่อข้อเท็จจริงต่าง ๆ การรับรู้ข้อเท็จจริงเป็นเครื่องกำหนดทัศนคติของเรา คนที่อยู่ในสังคมเดียวกัน ได้รับการอบรมทางจริยธรรมอย่างเดียวกัน มักจะมีทัศนคติอย่างเดียวกันต่อข้อเท็จจริงอย่างหนึ่ง ดังนั้นถ้าคนในสังคมเดียวกันถกเถียงกันเรื่องค่าก็จะไม่มีความขัดแย้งกันในเรื่องทัศนคติอย่างแท้จริง หากแต่ขัดแย้งกันเรื่องข้อเท็จจริง การโต้เถียงกันก็จะกลายเป็นการโต้เถียงกันในเรื่องข้อเท็จจริง ในกรณีของคนต่างสังคมกันและมีระบบคุณค่าต่างกัน จะมีความขัดแย้งกันอย่างแท้จริงในเรื่องทัศนคติ แต่จะโต้แย้งกันเรื่องค่าไม่ได้ เพราะเมื่อรับรู้ข้อเท็จจริงตรงกันแล้วก็จะไม่มีอะไรเหลืออีกที่จะนำมาใช้เป็นเหตุผลในการโต้แย้ง ดังนั้น แม้จะขัดแย้งกัน แต่ก็โต้แย้งกันไม่ได้ ด้วยเหตุนี้เองไม่ว่าในกรณีใดก็ตามคนเราจะโต้แย้งกันเรื่องคุณค่าส่วน ๆ ไม่ได้ แอร์สรุปว่า "เราไม่โต้แย้งและไม่สามารถจะโต้แย้งกันได้ในเรื่องของความถูกต้องของหลักการทางจริยธรรม เราทำได้แค่

³⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 146-147.

³⁶ จะเห็นจากตัวอย่างที่ยกมาว่า ตามทรรศนะของแอร์ การโต้แย้งด้วยเหตุผลเพื่อยุติความขัดแย้งในเรื่องการตีค่านั้น หมายถึงการยกข้อเท็จจริงมาให้แต่ละฝ่ายรับรู้เพื่อเปลี่ยนทัศนคติของอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่ได้หมายถึงการอ้างเหตุผลทางตรรกวิทยา แต่แอร์ไม่ได้ชี้แจงถึงลักษณะของการอ้างเหตุผลชนิดนี้ไว้ว่าเป็นลักษณะเฉพาะของการอ้างเหตุผลแบบสุนทรพจน์คำอย่างไร คงจะเป็นเพราะสนใจที่จะค้นหาทรรศนะของมาร์เพียงอย่างเดียว.

สรรเสริญหรือตำหนิหลักการเหล่านี้ด้วยความรู้สึกของเราเอง"³⁷ การที่แอร์ยันยันเช่นนี้ทำให้สรุปได้ว่า ทรรศนะของแอร์มีลักษณะเป็นอัตนัยในแง่ที่เชื่อว่าการตีค่าทางจริยะนั้นไม่มีความถูกต้องแบบปรนัย ไม่มีหลักเกณฑ์แบบปรนัยที่จะมาตัดสินระบบคุณค่าทางจริยะที่แตกต่างกันได้

ประเด็นเรื่องการโต้แย้งทางจริยะมีความสำคัญอย่างมากในทฤษฎีอิมิตีวิสม์ ทั้ง ๆ ที่ดูเหมือนว่าตัวแอร์เองมองไม่เห็นความสำคัญที่แท้จริงของประเด็นนี้ เขายกประเด็นขึ้นมาเพียงเพื่อคัดค้านทรรศนะของมาร์ทว่า คนเราโต้แย้งกันเรื่องคุณค่าอย่างแท้จริงเท่านั้น กระนั้นก็คือ ความสำคัญของแอร์อยู่ที่ว่าเขาเป็นคนแรกที่กล่าวถึงประเด็นนี้ไว้อย่างชัดเจน และได้แถลงความคิดที่เป็นหลักหรือเป็นแก่นเอาไว้แล้ว ชาคแคร์รายละเอียกเท่านั้น ในภายหลังสติเวนสันจึงได้นำทรรศนะของแอร์ไปขยายความอย่างละเอียด พร้อมทั้งชี้ให้เห็นความสำคัญของประเด็นที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์จริยศาสตร์เชิงตีค่า

ยังมีประเด็นปลีกย่อยอีกประเด็นหนึ่ง เกี่ยวกับทฤษฎีอิมิตีวิสม์ที่แอร์กล่าวไว้เป็นคนแรก นั่นคือประเด็นเกี่ยวกับหน้าที่และขอบเขตของจริยศาสตร์ในฐานะเป็นสาขาหนึ่งของปรัชญา แอร์กล่าวว่า จริยศาสตร์ที่เป็นสาขาหนึ่งของปรัชญาไม่มีหน้าที่ในการกำหนดค่าทางจริยะ แต่มีหน้าที่วิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยะ และให้คำนิยามของศัพท์ทางจริยะ ตลอดจนกำหนดวิธีกำรและกฎเกณฑ์ในการให้คำนิยามศัพท์ทางจริยะ³⁸ ทั้งนี้เพราะแอร์มีทรรศนะว่าวิชาปรัชญามีได้มีหน้าที่บรรยายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลักษณะของความเป็นจริงหรือของสิ่งต่าง ๆ ในโลกนี้ แต่มีหน้าที่วิเคราะห์ภาษาและมโนภาพ (concepts) ดังนั้นจริยศาสตร์ในฐานะที่เป็นสาขาหนึ่งของปรัชญาจึงต้องมีหน้าที่วิเคราะห์ภาษาเช่นเดียวกัน แต่จำกัดวงอยู่เฉพาะการวิเคราะห์ศัพท์ทางจริยะ

³⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 148. "What we do not and cannot argue about is the validity of these moral principles. We merely praise or condemn them in the light of our own feelings."

³⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 137.

หลังจากแถลงทฤษฎีโมติวิสม์ของเขาแล้ว แอร์กำหนดขอบเขตของจริยศาสตร์ที่เป็นสาขาหนึ่งของปรัชญาไว้ว่า จริยศาสตร์มีขอบเขตอยู่แค่ว่า ศัพท์ทางจริยศาสตร์มิได้เป็นสัญลักษณ์แทนเมโนอาพีโค ๆ ทั้งสิ้น กล่าวคือ มิได้ใช้บรรยายคุณสมบัติ และคตินั้นจึงแยกแยะวิเคราะห์ความหมายออกมาไม่ได้เท่านั้น ส่วนการบรรยายชนิดของความรู้ศัพท์ทางจริยศาสตร์แสดงออกหรือกระตุ้นให้เกิดขึ้น และอุปนิสัยทางจริยศาสตร์ของคนในสังคมหนึ่ง ตลอดจนสาเหตุที่ก่อให้เกิดอุปนิสัยเหล่านั้น เป็นหน้าที่ของวิชาสังคมศาสตร์ เช่น จิตวิทยา และสังคมวิทยา เป็นต้น³⁹ การที่แอร์กำหนดขอบเขตหน้าที่ของจริยศาสตร์ไว้อย่างแคบ ๆ เช่นนี้แสดงให้เห็นว่า แอร์มิได้ให้ความสนใจแก่การวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ทางจริยศาสตร์โดยตัวของมันเอง โดยเฉพาะ สนใจแต่เพียงจะชี้ให้เห็นว่าศัพท์ทางจริยศาสตร์มิได้ใช้บรรยายคุณสมบัติ และคตินั้นจึงมิได้เป็นความรู้แขนงหนึ่ง มิได้เห็นความสำคัญว่า ศัพท์ทางจริยศาสตร์แม้จะมีได้ใช้บรรยายข้อเท็จจริงเป็นหลัก แต่ก็ยังมีลักษณะทางภาษาที่สามารถนำไปวิเคราะห์ให้ละเอียดกว่าที่คนทั่วไป ซึ่งจะช่วยอธิบายลักษณะของจริยศาสตร์เชิงศีลธรรม ตลอดจนวิธีการและปัญหาในจริยศาสตร์เชิงศีลธรรมให้กระจ่างและมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น แสดงให้เห็นว่า แอร์สนใจจริยศาสตร์ในแง่ทฤษฎีความรู้มากกว่าในแง่ภาษาโดยเฉพาะ นักปรัชญากลุ่มเดียวกันรุ่นหลัง เช่น สตีเวนสัน ถึงแม้จะยอมรับพระชนมของแอร์เกี่ยวกับหน้าที่ของจริยศาสตร์ในฐานะ เป็นสาขาหนึ่งของปรัชญาและทำการวิเคราะห์ศัพท์ทางจริยศาสตร์ไปในแนวเดียวกับแอร์ แต่ก็มิได้จำกัดขอบเขตการวิเคราะห์ที่อยู่แค่นี้ที่แอร์กำหนดไว้

สรุปแล้ว เมื่อมองโดยส่วนรวม พระชนมของแอร์เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะมาปิดท้ายความคิดแบบอิมพิริวิสม์ในสมัยเริ่มแรก เพราะพระชนมของเขาเป็นการรวมเอาพระชนมหลักของทฤษฎีอิมพิริวิสม์ที่นักปรัชญากลุ่มเดียวกันคนก่อน ๆ แถลงเอาไว้มาจัดเป็นระบบ และยังได้เพิ่มเติมพระชนมเกี่ยวกับการโต้แย้งทางจริยศาสตร์ให้กับแนวความคิดแบบอิมพิริวิสม์ไว้ด้วย ยิ่งไปกว่านั้น แอร์ยังได้วางพื้นฐานสำหรับนักปรัชญาคนรุ่นหลัง ๆ โดยชี้ให้เห็นว่าทฤษฎีนี้มีเหตุผลสนับสนุนในตัวเอง พร้อมกับกำหนดหน้าที่ของจริยศาสตร์ในฐานะ เป็นสาขาหนึ่งของปรัชญา

39 เรื่องเดียวกัน, หน้า 148.

เอาไว้ ซึ่งกลายเป็นแนวทางที่เป็นที่ยอมรับของนักปรัชญารุ่นหลัง ⁴⁰

ถึงแม้ทฤษฎีอิมิตีวิสม์ในสมัยเริ่มแรกจะประกอบไปด้วยทรรศนะของนักปรัชญาหลายคน และโคแนวความคิดหลักจากทรรศนะที่นักปรัชญาต่าง ๆ เหล่านี้เสนอไว้ แต่ก็ไม่มีหลักฐานอะไรที่แสดงให้เห็นว่า นักปรัชญาที่แถลงทรรศนะเอาไว้ที่หลังได้อธิพิพทางความคิดจากนักปรัชญาที่แถลงทรรศนะแบบนี้เอาไว้ก่อน เพราะนักปรัชญาที่แถลงทรรศนะไว้ภายหลังมิได้เอ่ยถึงทรรศนะที่มีมาก่อนแต่อย่างใด ดูเหมือนว่าทฤษฎีอิมิตีวิสม์ในสมัยเริ่มแรกจะประกอบด้วยทรรศนะของนักปรัชญาหลาย ๆ คน โดยทรรศนะเหล่านี้เป็นอิสระต่อกัน มิได้สร้างอิทธิพลต่อกันและกัน แต่จากทรรศนะแบบอิมิตีวิสม์ในแง่มุมต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายกันอยู่นี้เมื่อมารวมกันแล้วก็จะได้ผลลัพธ์ที่เป็นทรรศนะสำคัญ ๆ ทั้งหมดที่เป็นหลักของทฤษฎีอิมิตีวิสม์ เป็นแหล่งความคิดที่นักปรัชญารุ่นหลังจะได้นำไปพัฒนาให้ละเอียดและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น กระนั้นก็ดี ถ้าจะถือเอาความหมายของคำว่า "ทฤษฎี" อย่างเคร่งครัดว่าหมายถึงระบบความคิดที่ละเอียดแล้วทรรศนะของอิมิตีวิสม์เท่าที่มีในสมัยแรกเริ่มนี้ก็เพียงโครงสร้างของทฤษฎีมากกว่าที่จะเป็นทฤษฎี ⁴¹ เพราะไม่มีนักปรัชญาผู้ใดสนใจที่จะวิเคราะห์ศัพท์ ปัญหา และวิธีการในจริยศาสตร์เชิงตีค่าโดยตรง และนำมาสร้างเป็นระบบความคิดที่ละเอียดจนสามารถอธิบายลักษณะขององค์ประกอบต่าง ๆ ของจริยศาสตร์เชิงตีค่าได้ แต่สนใจที่แก่นทฤษฎีของมัวร์และแสวงหาทรรศนะที่เป็นทางเลือกที่ดีกว่าทฤษฎีทั้งสองที่มีมาก่อนมากกว่า

ทฤษฎีอิมิตีวิสม์ในสมัยเริ่มแรกถูกโจมตีและคัดค้านอย่างหนัก ทรรศนะที่ทำให้ทฤษฎีนี้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ไปในเชิงต่อต้านก็คือ ทรรศนะที่ว่า ศัพท์ทางจริยะมิได้บอกข้อเท็จจริงหรือคุณสมบัติใด ๆ และดังนั้นข้อความทางจริยะจึงจริงหรือเท็จไม่ได้ ทรรศนะนี้ได้รับคำคัดค้านในแง่ที่ว่า เป็นทรรศนะที่ทำลายรากฐานทางจริยธรรม ทำให้จริยธรรมเป็นเรื่อง

⁴⁰ ไม่ใช่เฉพาะแต่นักปรัชญากลุ่มอิมิตีวิสม์เท่านั้นที่ยอมรับทรรศนะนี้ นักปรัชญากลุ่มอื่นที่มีทรรศนะว่า วิชาปรัชญามีหน้าที่วิเคราะห์ภาษาและมโนภาพแต่เพียงอย่างเดียวก็ยอมรับทรรศนะเรื่องหน้าที่ของจริยศาสตร์ของแอร์ควัยเช่นกัน.

⁴¹ ดู Mary Warnock, เรื่องเดิม, หน้า 84.

ของความรู้สึกเพียงอย่างเดียว⁴² ไม่ว่าขอคานนี้จะตรงประเด็นหรือไม่นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญก็คือ ขอคานนี้มาจากสามัญสำนึก กล่าวคือ การกล่าวว่าขอความทางจริยะจริงหรือเท็จไม่ได้ และเราไม่สามารถตัดสินไคว่การที่คำกรั้งหนึ่งถูกต้องหรือไม่นั้น ชัดกับสามัญสำนึกและการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน การยืนยันเช่นนี้ดูเหมือนว่าจะขัดแย้งตัวเอง กระนั้นก็เป็นนักปรัชญากรุ่มอิมิติวสม์ในสมัยแรก เช่น แอร์ เป็นต้น ดูเหมือนจะเข้าไปในทำนองที่ว่า การใช้ภาษาในชีวิตประจำวันและสามัญสำนึกของคนเรากฎาพิจารณาในแง่ตรรกวิทยาแล้วมักจะชวนให้เข้าใจผิด มากกว่าที่จะยอมรับว่าธรรมชาติของตณณิด ขอคานทฤษฎีอิมิติวสม์ดังที่กล่าวมานี้ ทำให้ให้นักปรัชญากรุ่มนี้รุ่นหลังพยายามที่จะขยายความในแง่นี้เพิ่มเติมเพื่อไม่ให้ชัดกับสามัญสำนึกและขัดกับความรู้สึกขัดแย้งให้หมดไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴²ดู W.D. Hudson, เรื่องเดิม, หน้า 132-133, และดู W.D. Ross, Foundations of Ethics (Oxford: Clarendon Press, 1968), หน้า 38.